

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.142/2022/8. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2023. február 7. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

Í T É L E T E T :

A választás rendje elleni büntett miatt Terhelt1 ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2022. április 6. napján kihirdetett 25.B.550/2020/36. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott terhén megállapított cselekményt választás rendje elleni büntettnek [Btk. 350. § (1) bekezdés d) pont 2. fordulat] minősíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a lakcíme és a kézbesítési címe helyesen: lakcím1

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

[1] A Fővárosi Törvényszék 2022. április 6. napján kihirdetett 25.B.550/2020/36. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §]; s ezért őt 2 évre próbára bocsátotta.

[2] Az ítélet ellen – melyet a vádlott és védője tudomásul vett – az ügyészség a vádlott terhére eltérő minősítés, a választás rendje elleni bűncselekmény büntettének megállapítása és intézkedés helyett büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] Az ügyészség fellebbezése indokolásában azt fejtette ki, miszerint a tanúk egy része (képviselő2, egyéb érdekelt2, egyéb érdekelt3) valóban általánosságban alátámasztotta a vádlott azon megváltoztatott védekezését, azt, hogy előfordulhatott az alá nem írt gyűjtőívek kapcsán, miszerint közölték vele, nyugodtan aláírhatja. Ugyanakkor azt, ugyancsak az általánosság szintjén, már cáfolták a tanúk, hogy az aktivisták által alá nem írt ajánló ívek többségben lettek volna. Márpedig jelen ügyben az ajánló ívek tanúsága szerint az aktivisták által gyűjtött és aláírt ívek töredéke volt azokhoz az ívekhez képest, melyeket a vádlott írt alá. Így álláspontja szerint tévedett a törvényszék akkor, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vádirat történeti tényállása nem tartalmazza a vád tárgyává tett választás rendje elleni bűncselekmény szükséges tényállási elemei közül az alanyi oldal körében azt, hogy a vádlott tudta, miszerint az általa benyújtott aláírások között van hamis is.

[4] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.252/2022/7. számú átiratában, az ügyészségi fellebbezést eltérő okokból tartva fenn az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, a cselekmény Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontja szerinti választás rendje elleni bűncselekmény büntetékénti minősítésére, intézkedés helyett a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése alapján pénzbüntetésre tett indítványt.

[5] Az átirat utalt az ügyészségi fellebbezések irányára okán a felülbírálat teljességére, és arra is, hogy a törvényszék a hatályos perrendi szabályokat megtartotta, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, s ítéleti tényállása mentes a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésben meghatározott megalapozatlansági okoktól.

[6] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének a logika szabályival összhangban eleget tett, így kellően megindokolta azt is, hogy a vádlott védekezését miért nem látta támadhatónak a tekintetben, hogy az aláírások gyűjtésében ismeretlen aktivisták is közreműködtek.

[7] Az irányadó tényállás alapján okszerűnek találta a bűnösségre vont következtetést, álláspontja szerint tévedett azonban a törvényszék, amikor a Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontja szerinti választás rendje elleni bűncselekmény büntette helyett a Btk. 345. §-a szerinti hamis magánokirat felhasználásának vétségét állapította meg. Utalt a Btk. 350. §-ában foglalt tényállás kerettényállás jellegére, melyet a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény rendelkezései töltenek ki tartalommal. S e törvény elkövetés idején hatályban volt 122. § (2) bekezdése tartalmazza, hogy az ajánlóívekre rá kell vezetni az ajánlást adó választópolgár nevét, személyi azonosítóját, magyarországi lakcímét és az anyja nevét, s az ajánlóívet az ajánló választópolgár saját kezűleg aláírja, de ugyanezen § (6) bekezdésében szerepel, hogy az ajánlóíven az ajánlást gyűjtő személy feltüntetni nevét és aláírását. A 123. § (4) bekezdése pedig kimondja, hogy érvénytelen az az aláírás, amelyet az aljárési szabályok megsértésével gyűjtöttek.

[8] Az ajánlóív aláírásának hiányához tehát közjogi érvénytelenség fűződik. Az ajánlási szabályok pedig aláírásként említik mind az adott ajánlóíven ajánlást gyűjtő személy, mind pedig az ajánlást adó állampolgár aláírását. Az aláírás fogalmára vonatkozóan a Btk.

350. §-a sem tartalmaz semmilyen megszorítást. Fentiekre tekintettel a vádlott tényállásban rögzített cselekménye, hogy az ajánlóíveken valótlannal a saját nevét tüntette fel az aláírást gyűjtő rovatban, megfelel a választás rendje elleni bűncselekmény jogosulatlan aláírás elkövetési magatartásának.

[9] A súlyosabb minősítésre tekintettel úgy ítélte meg, hogy az intézkedés eltúlzottan enyhe joghátrány, mely a büntetési célok elérésére nem alkalmas. Utalt arra is, hogy a terhelt elkövetéskori igen fiatal életkora okán büntetlen előéletének nyomatéka csekélyebb. S ugyanígy a terhelt védekezésére figyelemmel a beismerés enyhítő tényezőkénti figyelembevételére sem látott alapot. Ugyanakkor viszont súlyosító körülmény, hogy a terhelt a hamis aláírásoknak köszönhetően kerülhetett jelöltként nyilvántartásba. Mindezek álláspontja szerint súlyosabb joghátrány kiszabását teszik szükségessé.

[10] A nyilvános ülésen a védő az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt, kifejtve, hogy annak minden rendelkezése törvényes, kellően indokolt.

[11] A vádlott a nyilvános ülésen utolsó szó jogán nem nyilatkozott.

[12] Az ügyészségi fellebbezés a jogi minősítés megváltoztatását célzó részében eredményre vezetett.

[13] A másodfokú bíróság az ügyészségi fellebbezéssel megtámadott elsőfokú ítéletet, figyelemmel annak jogi minősítést is támadó tartalmára, a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírált.

[14] Ennek során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a hatályos perrendi szabályokat betartva folytatta le az eljárást, a Be. 508. § ca) pontjában írtakkal összhangban határozta meg azon tényeket, melyek tekintetében a bizonyítást mellőzte, s erre is figyelemmel a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. Az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 608. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltétlen, továbbá a Be. 609. § (1) és (2) bekezdése szerinti relatív eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt.

[15] A bizonyítás szabályait is megtartva a vádlott és tanúk figyelmeztetése szabályszerűen megtörtént. Az okiratokat, iratokat az elsőfokú bíróság a tárgyalás anyagává tette.

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés a) és b) pontjában írtakkal összhangban tartalmazza a vádra utalást, a vád szerinti minősítést, illetőleg az elsőfokú ítéletnek a vádlott személyi körülményeire és előéletére vonatkozó megállapításait.

[17] Az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás mindenben hiánytalan és pontos, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, az a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, így a Be. 590. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[18] A bizonyítékok értékelésével kapcsolatban megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában foglaltak maradéktalan betartásával, minden lényeges körülményre kiterjedően teljesítette. Irathűen számot adott valamennyi bizonyítékról és ezen belül arról is, hogy mely bizonyítékot milyen okból fogadott el, melyeket miért vetett el. E körben a vádlotti védekezés elfogadásának indokaira kitért, azokra a logika szabályaival ellentétben nem álló magyarázattal szolgált. E tényállás megállapításait a fellebbviteli főügyészségi átiratban foglaltak értelmében már a vádhatóság részéről sem érte támadás.

[19] A fentiek szerint irányadó tényállásból tehát az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett Terhelt1 vádlott bűnösségére, a cselekmény minősítése azonban korrekcióra szorult.

[20] A vádlott terhére rótt cselekményt ugyanis az elsőfokú bíróság a Btk. 345. §-ában meghatározott hamis magánokirat felhasználásának vétségeként – mely szerint egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő vétséget követ el, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál – minősítette.

[21] A Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a választás rendje elleni bűncselekményt az követi el, aki a választási eljárásról szóló törvény vagy a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés során jogosulatlanul aláír, hamis adatokat tüntet fel. A tényállás keretdiszpozíció, annak tartalma a választójog gyakorlását szabályozó anyagi jogi és eljárásjogi normák rendelkezései alapján határozható meg. Jelen esetben az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény határozza meg a kerettényállást kitöltő anyagi jogi szabályokat, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. tv. pedig többek között az országgyűlési képviselő választás során irányadó eljárási szabályokat. A Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontban meghatározott alapeset elkövetési magatartása kettős: a jogosulatlan aláírást, illetve vagylagos jelleggel a hamis adatok feltüntetését kriminalizálja. Jogosulatlan aláírás elsősorban az ajánlóív vagy az aláírásgyűjtő ív kiállításának jogszerűtlensége esetében fordulhat elő. Mindez azt jelenti, hogy az irányadó anyagi jogi szabályozás alapján az elkövető a képviselő választáson ajánlás jogával nem rendelkezik (például közügyektől eltiltás mellékbüntetés hatálya alatt áll). Jogosulatlan aláírást eredményez ugyanazon jelölt többszöri ajánlása is. Hamis adatok feltüntetése a választási eljárás során felmerülő adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése körében (például az ajánlóívek kitöltésekor) valósulhat meg, és csak azon adatokra nézve követhető el e bűncselekmény, amelyek a részvételi jog törvényes gyakorlása szempontjából jelentőséggel bírnak. A 2013. évi XXXVI.

törvény 122. §-a határozza meg azokat az adatokat, amelyek feltüntetése ebből a szempontból jelentőséggel bír. A 2018. évi országgyűlési képviselő-választás idején hatályos rendelkezés értelmében ilyen adat az ajánlást adó választópolgár neve, személyi azonosítója, magyarországi lakcíme, valamint az anyja neve, az ajánló választópolgár saját kezű aláírása [122. § (2) bekezdés], továbbá az ajánlást gyűjtő személy neve és aláírása [122. § (6) bekezdés]. Jelen esetben Terhelt1 vádlott azzal a magatartásával, hogy az irányadó tényállás szerint valótlanul saját magát tüntette fel aláírásgyűjtőként, nem jogosulatlanul írt alá, hanem valótlan nyilatkozatot tett, azt a valótlan nyilatkozatot, mely szerint ő gyűjtötte az aláírásokat, holott ez nem így történt. Ezzel a cselekményével a Btk. 350.§ (1) bekezdés d.) pontjának 2. fordulataiban meghatározott elkövetési magatartást megvalósította. A tényállásban írt cselekvőség tehát a választás rendje elleni bűncselekmény az ajánlóíveken a hamis adatok feltüntetése elkövetési magatartásának felel meg.

[22] Ahogy arra a Kúria a BH2017. 109. számú eseti döntésében is rámutatott, az egyes törvényi tényállások nem elvágólag illeszkednek egymáshoz, hanem átfedéseket tartalmaznak, ugyanakkor az egymást fedő, formailag mindegyik törvényi tényállásba beillő magatartás esetében nem feltétlen a halmazat megállapítása, van, amikor a kölcsönös jogtárgysértés csupán formai, látszólagos. Látszólagos a halmazat, amikor eleve, szükségszerűen és nem csak bizonyos esetekben áll fenn a két elkövetési magatartás összefüggése. Ilyenkor a súlyosabb megítélésű bűncselekmény elnyeli az enyhébb megítélésű cselekményt. Az ajánlóíven hamis adatok feltüntetése – értelemszerűen – egyben hamis magánokirat készítését is jelenti. Másképp fogalmazva: a választás rendje elleni bűncselekménynek a hamis adatok feltüntetésével elkövetett, a Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontjában fenyegetett elkövetési magatartása nem valósulhat meg másként, mint a Btk. 345. § szerinti bűncselekmény egyik feltételének – a hamis magánokirat – meglétével. A vádlott terhére rótt magatartás az, hogy a 2018. évi országgyűlési képviselő-választási eljárás során aláírásgyűjtőként történt aláírásával valótlanul igazolta, hogy a tényállásban feltüntetett sorszámú ajánlóíveken lévő ajánlásokat személyesen ő gyűjtötte és e személyek valóban adtak ajánlást az ajánlóíven feltüntetett jelölt (vádlott) részére. Az ítéltábla álláspontja szerint a cselekmény minősítése szempontjából tehát közömbös, hogy a terhelt tudott-e a kérdéses ajánlóíveken az egyes ajánlások valótlanúságáról, mert a cselekmény, a választás rendjének és tisztaságának sérelme már azáltal megvalósult, amikor a választási iroda által sorszám szerint nyilvántartásban rögzített ajánlóíveken a hamis adatot, mely jelen esetben az aláírást gyűjtő személyére és aláírására vonatkozott, feltüntették. Azt pedig már az elsőfokú bíróság is levezette – helyesen -, hogy annak az esetleges pártvezetői tájékoztatásnak, miszerint nyugodtan aláírhatja maga is az ajánlóíveket más helyett, mint a cselekmény társadalomra veszélyességében való tévedést felvető vádlotti védekezésnek, miért nincs az okirat szempontjából a bűncselekmény megvalósítását befolyásoló hatása. Minthogy pedig a módosított minősítés is az adott okiratokon alapult, az elsőfokú ítélet ezen érvelése változatlanul irányadó. Ennek megfelelően Terhelt1 vádlott terhén megállapított bűncselekmény minősítése – figyelemmel a hivatkozott eseti döntésben foglalt iránymutatásra – helyesen a Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontjának 2. fordulata szerinti választás rendje elleni büntett, így e vonatkozásban a másodfokú bíróság megváltoztatta a törvényszék ítéletét.

[23] Az elsőfokú bíróság által feltárt büntetés kiszabása körében irányadó körülmények is kiegészítésre, pontosításra szorultak. A vádlott terhére szól ugyanis, hogy a tényállásban szereplő, valótlan adatokat tartalmazó ajánlóívek tették lehetővé, hogy a 2018-as országgyűlési választáson képviselőjelöltként részt vegyen. S az ítéltábla egyetértett azon

ügyészi érveléssel is, hogy a beismerés és a büntetlen előélet nyomatéka kisebb, előbbi azért, mert egy kisebb tárgyi súlyú bűncselekményre vonatkozott, utóbbi pedig, mert a terhelt az elkövetési időpontjában a fiatal felnőttkort alig haladta meg.

[24] Mindezek, a cselekmény súlyosabb megítélése, a súlyosító tényező megállapítása ellenére a másodfokú bíróság – figyelemmel a cselekmény elkövetése óta a vádlottnak fel nem róható jelentős, és a másodfokú eljárásban bekövetkezett további csaknem egy év éves időmúlásra is – Terhelt1 terhelttel szemben alkalmazott intézkedés helyett pénzbüntetés kiszabását nem találta indokoltnak, ugyanis az igen jelentős időmúlás miatt a büntetés kiszabása körében a cselekmény társadalomra veszélyessége kisebb nyomatékkal értékelhető.

[25] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezéseit pedig a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Budapest, 2023. február 7.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.
k.

dr. Raczkó Katalin s. k.

dr. Ignác György s.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 25.B.550/2020/36. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.142/2022/8. számú ítéletében írt változtatással 2023. február 7. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. február 7.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.

a tanács elnöke